

AFP / FREDERICK FLORIN

Qüestió de supervivència

Ara, més que mai, es planteja el dilema de què fer amb la UE: ¿més o menys integració? És d'esperar que el rumb actual es corregeixi a temps, perquè la Unió Europea ja no pot esperar més.

El 2016 hasigut l'*annus horribilis* per a la UE, ja que el triomf del *brexit* ha suposat la seva derrota històrica més important a l'haver creat un precedent que abans es considerava pràcticament impossible. La victòria de Donald Trump als Estats Units agreuja les debilitats europees, perquè el nou president no ha ocultat en absolut la seva estratègia favorable a la desintegració de la UE. Aquest any poden empitjorar les coses pel més que previsible ascens de la dreta radical populista en les cites electorals de França i Alemanya, ja que és sabut que aquesta opció és frontalment euròfoba. Per si faltava res, la inflexibilitat alemanya respecte a les polítiques econòmiques d'austeritat ortodoxa ha tornat a despertar el fantasma del *grecxit*, que, si es consumava (encara que és probable que al final es conjuri el risc), deixaria greument tocat l'euro.

En aquestes circumstàncies es planteja més que mai el dilema de què fer amb la UE: ¿més o menys integració? L'actual panorama és molt poc favorable a un reforç de la integració perquè, fins i tot sent objectivament l'opció més raonable, les resistències subjectives d'amplis sectors de les elits polítiques i de les opinions públiques nacionals són cada vegada més grans. Sens dubte, la UE és responsable de les seves moltes carències estructurals, que han ocasionat un seriós deteriorament de la seva imatge, tota una prova que el rumb neoliberal reafirmat des de l'inici de la crisi el 2008 és erroni, a la vegada que té un potencial de futur gens menyspreable si s'autocorregeix.

La Comissió Juncker, en part conscient de la gravetat dels desafiaments, ha elaborat un *llibre blanc* (1 de març) en què suggereix cinc possibles escenaris de futur per a la UE – amb els seus pros i contres – sense decantar-se clarament per cap d'ells. Així: 1) prosseguir amb les reformes sectorials graduals, 2) tornar a un mer mercat comú, 3) generar un nucli dur d'estats més favorables a la integració (cosa que formalitzaria la discutida Europa de dues velocitats), 4) tornar algunes com-

petències als estats per millorar les comunitàries que quedessin, i 5) aprofundir al màxim en la integració en totes les àrees amb un inequívoc esperit supranacional.

Al marge que el més criticable és que la Comissió es limiti a descriure aquests escenaris sense mostrar les seves preferències (fent un desistiment total de la seva labor política dirigent com a suposat Executiu comunitari), semblen descartables el segon i el cinquè i, per tant, el més probable és que ens encaminem a una UE més intergovernamental – liderada pels quatre estats més poblats (Espanya s'ha beneficiat del *brexit* en aquest sentit) –, de geometria variable i que prosseguirà la seva erràtica integració de manera incremental i sense horitzó final clar.

Estratègia federalista

Personalment, crec que l'opció audaç – molt minoritària i avui impossible donada la correlació de forces existent – seria la d'assumir de manera oberta una estratègia federalista de construcció europea, però això requeriria incloure molts elements de canvi en profunditat que fessin atractiu aquest projecte per a la majoria dels ciutadans: més democràcia, més redistribució social i una regulació estricta dels mercats financers, els màxims responsables de la crisi.

Un programa d'aquestes característiques no més seria possible amb diverses condicions: 1) prendre's seriosament els avui virtuals europarlaments, 2) invertir les actuals polítiques econòmiques neoliberals, 3) privar de base social i arguments els ultres, i 4) coordinar de forma executiva eficaç tots els grups que apostin realment per «més i millor Europa», consigna aquesta que no acostuma a passar de la retòrica insubstantial en boca dels actuals dirigents comunitaris de l'establishment.

És d'esperar que el rumb d'avui es corregeixi a temps, perquè l'oportunitat de les eleccions europees del 2019 està massa lluny i la UE ja no pot esperar més.

Cesáreo
**RODRÍGUEZ-
 AGUILERA**

Catedràtic de Ciència Política.
Universitat de Barcelona.
 Doctor en Dret i llicenciat en Història Contemporània. Els seus principals interessos d'investigació es troben en la política comparada i, més específicament, en la política comparada europea.